

විශේෂ සටහන 7

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය ජංගම ගිණුමෙහි ප්‍රවණතා වඩාත් තිරසාර කිරීම

ශ්‍රී ලංකාව 2023 වසරේ දී ගෙවුම් තුළනයේ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. මෙම අතිරික්තයට වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයනයේ කැපී පෙනෙන අඩුවීම, සංචාරක ඉපයීම්වල සැලකිය යුතු වැඩිවීම සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයින්ගේ ප්‍රේෂණවල යහපත් වර්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ප්‍රධාන වශයෙන්, වෙළඳ භාණ්ඩ ගිණුමේ විශාල හිඟයන් හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව වසර ගණනාවක් පුරා අඛණ්ඩව විදේශීය ජංගම ගිණුමේ හිඟයන් අත්විඳීමත් සිටියේය. සේවා වෙළඳාම් ගිණුමේ සහ ද්විතියික ආදායම් ගිණුමේ අතිරික්ත වාර්තා වුව ද, මෙම අතිරික්ත, වෙළඳ භාණ්ඩ ගිණුමේ සහ ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟයන්ගෙන් ජංගම ගිණුම වෙත වන බලපෑම සමනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවීය (රූප සටහන වි.ස. 7.1).

ඓතිහාසිකව, ගෝලීය අත්දැකීම් මගින් පෙන්නුම් කරන්නේ, ණය පැහැර හැරීමකට තුඩු දෙන ගෙවුම් තුළන අර්බුදයක් වැනි සැලකිය යුතු ආර්ථික කම්පනයකින් පසු, විනිමය අනුපාතිකයේ සිදුවන ගැලපුම සහ අර්බුදය විසඳීමට ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අර්බුදය ඇතිවූ වසරට පසු ආසන්නම වසරේදී ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් ඇති වන බවයි. මෙම පසුබිම තුළ, පෙර අත්දැකීම් පිළිබිඹු කරන්නේ, ආර්ථික වශයෙන් පීඩාකාරී කාලපරිච්ඡේදයකින් අනතුරුව මැදි හා දිගු කාලීනව ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් පවත්වා ගැනීමට සමහර රටවල් සමත් වූ බවයි. ඒ අතරම, ජංගම ගිණුමේ හිඟයන් වාර්තා කිරීමේ පෙර පැවති ප්‍රවණතාවයට නැවත පත්වූ රටවල් ද ඇත (රූප සටහන වි.ස. 7.2). සාමාන්‍යයෙන්, දිගු කාලීනව එවැනි ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් පවත්වා ගැනීමට හැකි වූ රටවල්, පහළ මට්ටම්වල උද්ධමනය කළමනාකරණය කරමින්, අපනයන තරඟකාරිත්වයට

සහාය වන පරිදි පූර්ව අර්බුද මට්ටමට සාපේක්ෂව ඉහළ මට්ටමක විනිමය අනුපාතිකය ස්ථාවර කිරීමට සමත් විය. මෙම අතිරික්ත පවත්වා ගැනීම සඳහා මූර්ත දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය ක්‍රමයෙන් වේගවත් කිරීම සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීම (එනම් වර්ධනය වූ ප්‍රාථමික ශේෂය සහ අඩු අයවැය හිඟය) ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති සහාය විය. මෙම පසුබිම තුළ, ආර්ථික කම්පන වලට පසුව ඇතිවන ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන්හි තිරසාරභාවයට බලපාන සාධක සහ අඛණ්ඩ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් හෝ හිඟයන් පවත්වාගෙන යෑමේ ආර්ථික බලපෑම් සලකා බැලීම වැදගත් වේ.

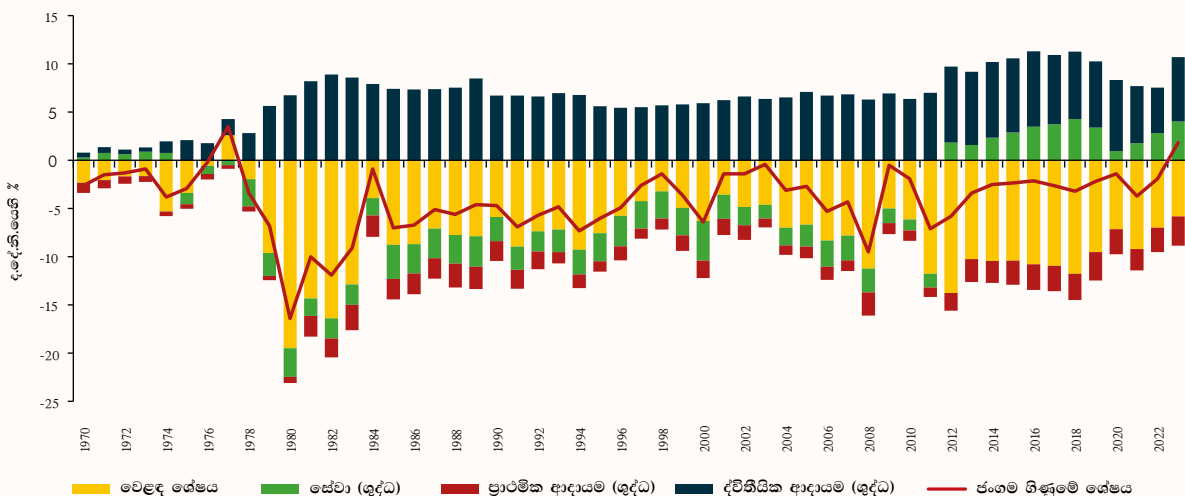
ජංගම ගිණුමේ ශේෂය රටේ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය පිළිබිඹු කරයි. ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් ධන ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරයක් පිළිබිඹු කරන අතර ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් සෘණ ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරයක් පිළිබිඹු කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තය පිළිබිඹු කරමින්, ජාතික ඉතුරුම්-ආයෝජන පරතරය 2023 වසරේ දී ධන අගයක් වාර්තා කරමින් ඉහළ ගියේය. මෙම අතිරික්තය, දේශීය ආයෝජනය අඩුවීමේ සහ ලෝකයේ සෙසු රටවලින් ලැබුණු ශුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම කැපී පෙනෙන ලෙස වැඩිවීම හේතුවෙන් ජාතික ඉතුරුම් වැඩිවීමේ ඒකාබද්ධ ප්‍රතිඵලයකි.

විවිධ රටවල අත්දැකීම්

1997-1998 වසරවල ඇති වූ නැගෙනහිර ආසියාතික මූල්‍ය අර්බුදය අතරතුර, තායිලන්තය, දකුණු කොරියාව, ඉන්දුනීසියාව, පිලිපීනය සහ මැලේසියාව වැනි රටවල් ගෙවුම් තුළන අර්බුදයන්ට මුහුණ දුන් අතර, එය එම රටවල දේශීය මුදල නියුණු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම ඇතුළු සාර්ව ආර්ථික කම්පන රාශියකට හේතු විය. ඊට

වි.ස. 7.1 රූප සටහන

ජංගම ගිණුමේ සංයුතිය: 1970-2023

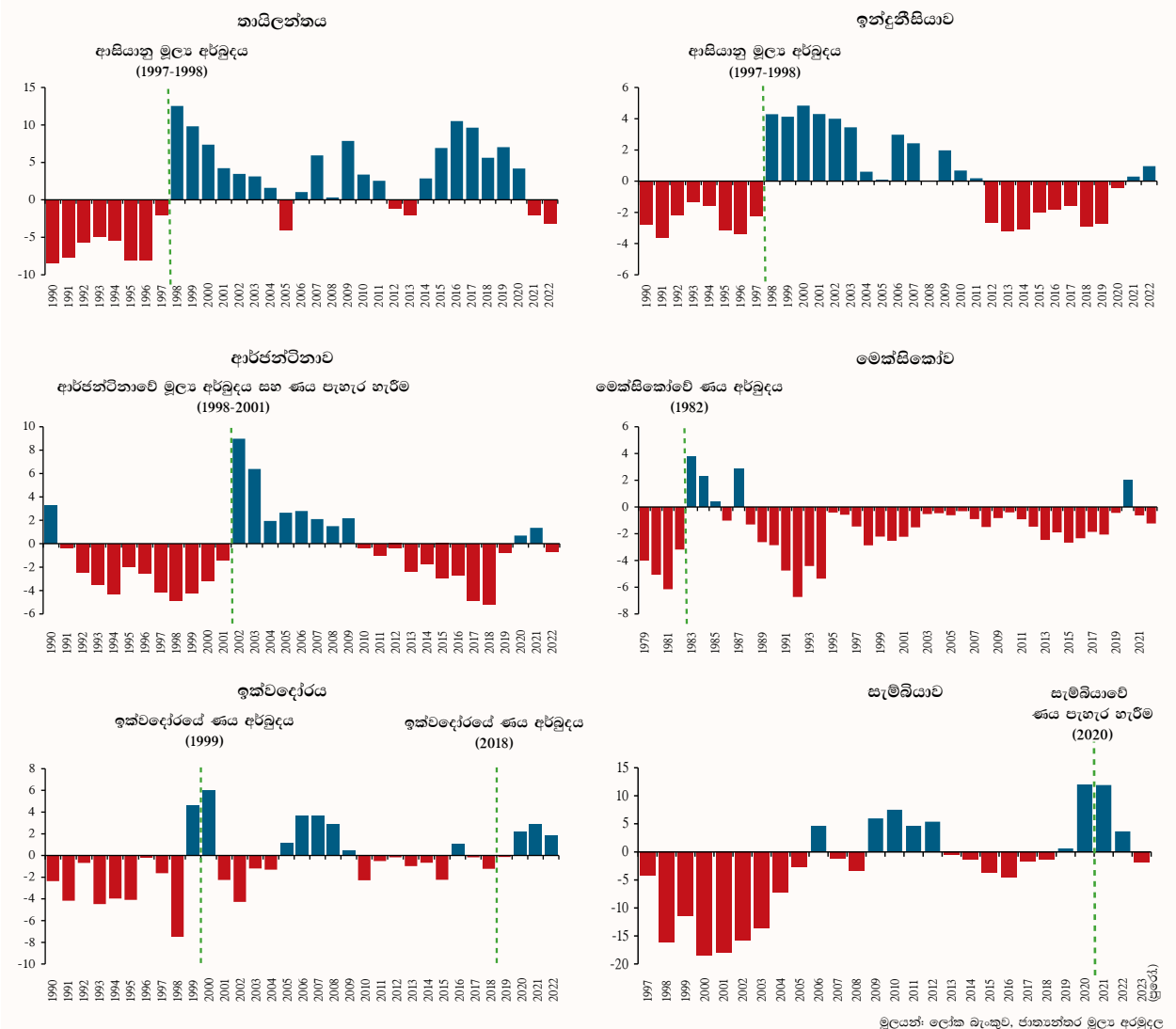

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ප්‍රතිචාර වශයෙන්, මෙම රටවල් රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතාවය පවත්වාගෙන යෑම, මූල්‍ය අංශය සඳහා නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම, උද්ධමන ඉලක්කකරණ රාමුව වෙත යොමු වීම, අපනයන ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නම්‍යශීලී විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්ති වෙත යොමු වීමෙන් විදේශීය ස්චාරකක ශක්තිමත් කිරීම ඇතුළු ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීය (Wellisz 2022). එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, විශාල ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් සමගින් V-හැඩැති, ආර්ථිකය නැවත යථා තත්වයට පත්වීමේ ප්‍රවණතා දැකීමට මෙම ආර්ථිකයන්ට හැකි විය. කෙසේ වෙතත්, මෙම අතිරික්තයන් මැදි කාලීන සිට දිගු කාලීනව පවත්වා ගැනීමට හැකි වූයේ සමහර රටවලට පමණි. අපනයන මත පදනම් වූ වර්ධන උපාය මාර්ග, අපනයන වෙළඳපොළවල විවිධාංගීකරණය සහ මෙම ආර්ථිකයන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද විවක්ෂණශීලී සාර්ව

ආර්ථික කළමනාකරණය, මෙම රටවල් විසින් අත්කර ගන්නා ලද අඛණ්ඩ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් සඳහා හේතු විය. උදාහරණයක් වශයෙන්, දකුණු කොරියාවේ අපනයනාතිමුඛ වර්ධන ප්‍රතිපත්ති සහ විවිධාංගීකරණය වූ අපනයන වෙළඳපොළ, අර්බුදයෙන් පසු අවදානම්වලට මුහුණ දීමට එම ආර්ථිකයට ඇති හැකියාවට දායක වූ අතර එමගින් ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. තායිලන්තය පශ්චාත් අර්බුද තත්වයේ දී සිය මුදල් ඒකකය පාවීමට ඉඩ හැරීමෙන් ස්ථාවර විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක සිට ස්වාධීනව පාවෙන විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියකට යොමු වූ අතර එමගින් එරට විදේශ ශේෂයන් ගැලපීමට පහසුකම් සලසන ලදී (Sharma 2003). අර්බුදයෙන් පසුකාලීනව ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් අත්පත් කර ගැනීමෙන් අනතුරුව, විශේෂයෙන් සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ සේවා අපනයන ප්‍රවර්ධනය කිරීම ඇතුළු සුදුසු ප්‍රතිපත්තිය

වි.ස. 7.2 රූප සටහන **තෝරාගත් රටවල ජංගම ගිණුමේ ශේෂය (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස)**

ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමෙන් දශක ගණනාවක් පුරා ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් පවත්වා ගැනීමට තායිලන්තයට හැකි විය.

ඉන්දුනීසියාවට පශ්චාත් අර්බුද සමයේ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් දශකයක් පුරා පවත්වා ගැනීමට හැකි වුවද, ඉන්දුනීසියාවේ භාණ්ඩ අපනයනයට අහිතකර ලෙස බලපෑම් ඇති කරමින් භාණ්ඩ මිලෙහි තියුණු පහත වැටීම හේතුවෙන් 2012 වසරේ සිට එරට ජංගම ගිණුමේ හිඟයන් වාර්තා විය (IMF 2016). ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් සැලකීමේදී, 2020 වසරේ දී සැම්බියාව විදේශීය ණය අර්බුදයකට මුහුණ දුන් අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස තියුණු ලෙස විනිමය අනුපාතිකය අවප්‍රමාණය වීම සහ ගෙවුම් තුලන අහියෝග ඇති විය. අර්බුදයෙන් පසු තාවකාලිකව ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් වාර්තා කිරීමට සැම්බියාවට හැකි වුවද, තඹ අපනයනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩුවීම සහ ආනයන ඉහළ මට්ටමකට නැවත පත්වීම හේතුවෙන් ජංගම ගිණුම 2023 වසරෙහි හිඟයක් වාර්තා කර ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත (IMF 2023). ආර්ජන්ටිනාව, මෙක්සිකෝව සහ ඉක්වදෝරය යන රටවල්වල ජංගම ගිණුමේ හිඟයන් ණය අර්බුදවලින් පසුව සිදු කළ ණය ප්‍රතිව්‍යුහගතකරණයෙන් අනතුරුව අතිරික්තයන් බවට පත් වූ අවස්ථා වලදී ද මෙවැනිම අත්දැකීම් නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. කෙසේ වෙතත්, මෙම අතිරික්තයන් දිගු කාලීනව නොපැවතිණි. එබැවින්, ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ, විවිධාංගීකරණ උපාය මාර්ග, විවක්ෂණශීලී සාර්ව ආර්ථික කළමනාකරණය මෙන්ම බාහිර අවදානම්වලට ඔරොත්තු දීමට රටට ඇති හැකියාව ඇතුළු සාධක රාශියක් මත පදනම්ව, අර්බුදයෙන් පසු ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් අඛණ්ඩව පවත්වා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් රටවල් වලට මිශ්‍ර අත්දැකීම් ඇති බව පැහැදිලිය.

ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයන් සැමටීමට හිතකර ද?

ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් සංචිත ගොඩ නැගීමේ අරමුණ සඳහා හිතකර වනු ඇතැයි සැලකිය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, ජංගම ගිණුමේ අඛණ්ඩ අතිරික්තයක් දේශීය ව්‍යවහාර මුදල සැලකිය යුතු ලෙස අතිප්‍රමාණය වීමට හේතු විය හැකි අතර, වෙළඳ තරඟකාරිත්වය පවත්වා ගැනීම සහතික කිරීම සඳහා ව්‍යවහාර මුදල අතිසි ලෙස අතිප්‍රමාණය වීම වැළැක්වීම පිණිස දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළට මැදිහත් වීමට මහ බැංකුවට අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, යම් රටවල් දිගු කලක් තිස්සේ එවැනි භාවිතයන් අනුගමනය කිරීම, එවැනි රටවල් ඔවුන්ගේ වෙළඳ අතිරික්තයන් ඉහළ නැංවීම සඳහා අපනයන සහනාධාරයකට සමානව තම ව්‍යවහාර මුදල් උභය වටිනාකමකින් යුක්තව (undervalued) පවත්වාගෙන යන “කෘත්‍රීමව ව්‍යවහාර මුදලේ අගය පාලනය කරන්නන් (“currency manipulators”)” ලෙස හැඳින්වීමට හේතු විය හැකිය. තවද, අඩු දේශීය ඉල්ලුම හෝ සීමාකාරී වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් ආනයන සීමා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයට බලපාන දේශීය පරිභෝජනයට සහ ආයෝජනයට බාධාවක් විය හැකිය. ආර්ථික අර්බුදයකින් පසු තිරසාර ජංගම ගිණුමේ ශේෂයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා බාධා වන ආකාරයේ

ගැලපීම් සිදු නොවන බව සහතික කරන සුදුසු ප්‍රතිපත්ති සංකලනයක් අනුගමනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. මෙහිදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළෙහි ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් තත්ත්ව මත විනිමය අනුපාතිකය තීරණය කෙරෙන නමුත් විනිමය අනුපාතික ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම, අඩු සහ ස්ථාවර උද්ධමනයක් පවත්වා ගැනීම සහ අපනයන ප්‍රවර්ධනය සහ විවිධාංගීකරණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

සමාජීය

ජංගම ගිණුම් ශේෂයේ ප්‍රශස්ත මට්ටමක් පිළිබඳව හෝ රටක් අඛණ්ඩව ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් හෝ අතිරික්තයක් පවත්වා ගත යුතුද යන්න පිළිබඳව විද්වතුන් හෝ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් අතර එකඟතාවයක් නොමැත (Ghosh and Ramakrishnan 2006; Devadas and Loayza 2018; World Economic Forum 2023). ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් හෝ අතිරික්තයක් පමණක් ආර්ථිකයකට හිතකර හෝ අහිතකර ලෙස අර්ථ දැක්විය නොහැක. විදේශීය අංශයේ හිඟයන් නිසා මුදල් හෝ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ක්ෂණික වෙනසක් අවශ්‍ය නොවන්නේ නම් හෝ, රටේ ජාත්‍යන්තර සංචිත මට්ටම අඩු වීමකට තුඩු දෙන හෝ විදේශීය ණය සේවාකරණය කිරීමේ හැකියාව කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කළ හැකි ආකාරයේ ගෙවුම් තුලන අර්බුදයක් ඇති නොකරන්නේ නම් ජංගම ගිණුමක් තිරසාර යැයි සැලකේ. ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් වාර්තා කිරීම ඓතිහාසික වශයෙන් අඛණ්ඩ ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් වාර්තා කළ ආර්ථිකයකට හිතකර ලෙස අර්ථකථනය කළ ද, අඛණ්ඩ ජංගම ගිණුමේ අතිරික්තයක් උභය වටිනාකමකින් යුත් ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකයක් පිළිබිඹු කළ හැකි අතර, එම නිසා වෙළඳ තරඟකාරිත්වය නැතිවීමට තුඩු දෙන පරිදි රටේ දේශීය ව්‍යවහාර මුදල පසු කාලීනව අතිප්‍රමාණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. අවසාන වශයෙන්, ස්ථාවර විනිමය අනුපාතිකයක්, අඩු උද්ධමන මට්ටමක් සහ ක්‍රමානුකූල ආර්ථික වර්ධන මාවතක් ඇති කරන අපනයන ප්‍රවර්ධනය සහ විවිධාංගීකරණය සමඟ සුදුසු ප්‍රතිපත්ති සංකලනයක් අනුගමනය කළ හැකි නම්, මැදි සහ දිගු කාලීනව තිරසාර ජංගම ගිණුමේ ශේෂයක් පවත්වා ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට හැකි වනු ඇත.

මූලාශ්‍ර

1. Devadas S and Loayza N (2018) *When is a Current Account Deficit Bad?*, World Bank Research and Policy Briefs No. 130415, World Bank.
2. Ghosh A and Ramakrishnan U (2006) *Do Current Account Deficits Matter?*, Finance and Development, 43:4, International Monetary Fund (IMF).
3. IMF (2023) *Zambia: Second Review Under the Arrangement Under the Extended Credit Facility - Staff Report*, IMF.
4. IMF (2016) *2015 Article IV Consultation - Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Indonesia*, IMF Country Report No. 16/81, IMF.
5. Sharma S (2003) *The Asian Financial Crisis: Crisis, Reform and Recovery*, Manchester University Press.
6. Wellisz C (2022) *From the Asian Financial Crisis to Today*, Finance and Development, IMF.
7. World Economic Forum (2023) *What is a country's current account balance, and is a deficit good or bad for its economy?*, World Economic Forum.